



Уривсь, гитайте, / гужому наурайтесь, / і свого не цурайтесь. / Т. Шевченко!

# ДЖЕРЕЛО

№ 41-44 (721-724)  
ЛИСТОПАД  
2014 РОКУ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

ВИДАЄТЬСЯ  
З ГРУДНЯ  
1993 РОКУ

Дніпропетровщина –  
регіон-лідер



## У «КАЗЦІ» ВІДКРИЛИ ДОДАТКОВУ ГРУПУ ДЛЯ МАЛЮКІВ

Нова, дванадцята група у ДНЗ № 149 «Казка» Дніпропетровська має 25 місць для дітей раннього віку. Тепер дошкільну освіту



у дитсадку здобувають 365 маленьких мешканців міста. Крім груп загального розвитку, функціонують три спеціалізовані групи для дітей із порушеннями психічного розвитку та вадами мовлення. Корекційну допомогу отримують 54 дитини.

«Відкриття ще однієї групи, звісно, не може повністю усунути черги до дитсадків. Але це важлива подія, адже ми знайшли спільну мову з батьками, які готові інвестувати у розвиток своїх дітей, і влада таку ініціативу підтримала. Ми розуміємо, що у сьогоднішніх реаліях годі чекати на якогось добродія, який прийде і вирішить усі проблеми. Щоб досягти результатів, необхідно самим докласти зусиль», – наголосив радник голови облдержадміністрації Борис Трейгерман.



Загалом від початку 2014 року на Дніпропетровщині створено 740 додаткових місць для дітей, відновлено 2 дитячих садки. У Дніпродзержинську та Петропавлівському районі почали діяти 2 навчально-виховні комплекси. Це ще 55 місць. За одинадцять місяців в області відкрито 30 додаткових груп на 565 місць. Найбільше їх – у Дніпропетровську та Нікополі, де кількість місць у навчальних закладах збільшили на 165 і 80 відповідно.

Довідка. В області працюють 959 дошкільних навчальних закладів, у яких виховуються майже 113 тисяч дітей.

Із 28 жовтня до 2 листопада на базі комунального закладу «Дніпропетровський обласний медичний ліцей-інтернат «Дніпро» при державному закладі «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України» відбувся

## XXII ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ТУРНІР ЮНИХ ХІМІКІВ

«Участь у цьому турнірі – не лише можливість здобути звання чемпіона. Для школярів це шанс вдосконалити свої наукові концепції, обмінятися досвідом з юними колегами з усієї України.



Чемпіонат об'єднав представників Дніпропетровської, Волинської, Донецької, Житомирської, Львівської, Одеської, Полтавської, Харківської областей.

Нашу область представляє дуже сильна команда Дніпропетровського медичного ліцею-інтернату «Дніпро» – неодноразові чемпіони змагань біологічного та хімічного профілю», – зазначив Олександр Демчик, директор Департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації – організатора фінальних змагань.

Фінал Всеукраїнського турніру юних хіміків відбувся на Дніпропетровщині вдруге. Вперше – у 1999 році – також на базі ДОМЛІ «Дніпро».

За підсумками турніру збірна Дніпропетровщини – у трійці лідерів.

→ Стор. 6

## На Дніпропетровщині підбили підсумки першого в Україні турніру серед школярів «ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ»



Дебати турніру відбулися 13-15 листопада на базі Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Ініціаторами проекту стали Університет банківської справи НБУ за підтримки Національного банку України.

Співорганізатори турніру: Міністерство освіти і науки України, Комітет Верховної Ради України з питань фінансів та банківської діяльності, Національний банк України та Університет банківської справи НБУ, Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, Дніпропетровська обласна рада, Департамент освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації, а також Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти і Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля.

Захід відбувся за фінансової підтримки Програми розвитку фінансового сектору (USAID/FINREP-II) у рамках виконання завдань дослідно-експериментальної роботи.

→ Стор. 6



## У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРІВ

День пам'яті жертв Голодоморів відповідно до указу Президента України від 26 листопада 1998 р. відзначається щороку у четверту суботу листопада.

• 22 листопада відбулося покладання квітів до Меморіалу жертв Голодомору та політичних репресій на 9-му кілометрі Запорізького шосе. У церемонії взяли участь представники органів обласної, міської, районної в місті влади та місцевого самоврядування, громадських, релігійних організацій, мешканці міста. Присутні вшанували пам'ять жертв голодоморів хвилиною мовчання, після цього відбулася панахида за померлими.

Меморіал у Дніпропетровську є найвищою в Україні скульптурою, яка увічнює пам'ять жертв Голодомору та політичних репресій, її висота – понад 6 метрів.

• Цього ж дня о 16-й годині на алеї Небесної Сотні та біля пам'ятного знаку загиблим в АТО (поблизу приміщень обласної державної адміністрації та обласної ради) зібралися майже двісті людей, щоб вшанувати пам'ять померлих внаслідок Великого Голоду. Вони долучилися до Всеукраїнської акції «Запали свічку», коли в оселях на підвіконнях запалюють свічку як символ вшанування пам'яті померлих від голодоморів. Священники різних конфесій відслужили панахиду; потім оголосили хвилину мовчання.

Дніпропетровщина у голодні роки втратила 65 тисяч людей. 74 тисячі визнані постраждалими.

→ Стор. 14



За матеріалами департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації

## НОВИНИ РЕГІОНУ

Із 1 листопада до 15 грудня на сайті Дніпропетровського регіонального центру оцінювання якості освіти (dnpptest.dp.ua) триває реєстрація осіб, які бажають взяти участь у пробному зовнішньому незалежному оцінюванні.

**5 листопада** – нарада на базі Дніпропетровського регіонального центру оцінювання якості освіти з питань проведення ЗНО у 2015 році.

**5 листопада** – нарада для інспекторів, методистів з питань дошкільної освіти управлінні і відділів освіти.

**5-7 листопада** – IX Наукові читання «Дніпровська орбіта» Дніпропетровського центру аерокосмічної освіти молоді імені О.М. Макарова.

**6 листопада** – засідання Конкурсної комісії обласного конкурсу «Студент року Дніпропетровщини».

**6-7 листопада** – навчально-практичний семінар на базі КЗО «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Шанс» ДОР для педагогічних працівників навчально-реабілітаційних центрів, завідувачів районних, міських психолого-медико-педагогічних консультацій, психологів навчальних закладів області щодо проблем у роботі з дітьми-аутистами.

**9 листопада** розпочався I етап XV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика.

**9-15 листопада** директори навчальних закладів області взяли участь в освітньому турі для вивчення системи освіти, організації та управління освітнього центру «Assotiation» (м. Прага, Чехія).

**12 листопада** – лауреат Нобелівської премії Маріо Варгас Льюса зустрівся зі студентською молоддю і колективом викладачів Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля.

**13 листопада** – експертна зустріч «Імплементация Закону України «Про вищу освіту» у новій редакції» за участю керівництва Міністерства освіти і науки України.

**18 листопада** керівники органів управління освітою області взяли участь в он-лайн конференції Міністерства освіти і науки України щодо проведення державної підсумкової атестації, зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури у 2015 році.

**19-20 листопада** директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації О.І. Демчик взяв участь у Міжнародній конференції Європейського фонду освіти «Local skills matter – Multilevel Governance and Entrepreneurial communities» в Турині. Обговорено питання співпраці з організаціями роботодавців для розвитку регіональних навичок при підготовці робітничих кадрів.

**20 листопада** – нарада для заступників директорів з навчально-виховної роботи інтернатних закладів обласного підпорядкування.

**20 листопада** – засідання ради директорів при голові облдержадміністрації у Марганецькому коледжі Національного гірничого університету.

**22 листопада** – у всіх вищих навчальних закладах проведено години вшанування пам'яті жертв Голодоморів та інші заходи.

**26 листопада** – семінар з обміну досвідом координаторів дослідно-експериментальної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах у рамках Всеукраїнського проекту «Хмарні сервіси в освіті».

**26 листопада** – зустріч радника голови облдержадміністрації Б.М. Трейгермана з колективом Криворізького національного університету щодо перспектив розвитку навчального закладу.

**27 листопада** обласний огляд декоративно-ужиткового мистецтва вихованців інтернатних закладів, присвячений Міжнародному дню інвалідів, на базі КЗО «Навчально-реабілітаційний центр № 12» ДОР».

Станом на 26.11.2014 р. створено 20 благодійних фондів та укладено 14 договорів з фондами для легалізації батьківських внесків.

Станом на 28.11.2014 р. до закладів освіти області зараховано 6171 дитину дошкільного та шкільного віку із сімей громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території АР Крим, районів проведення антитерористичної операції та реєструються на території Дніпропетровської області.

Олександр ДЕМЧИК, директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації

## Новий Дніпропетровщині Новий стандарт освіти

Обласна влада відповідає на найгостріші питання жителів Дніпропетровщини. Щопонеділка та щосереді з 15:00 до 15:40 на центральній площі Дніпропетровська перед ТК «Пасаж» працює «відкритий мікрофон». До нього можна підійти і поставити своє найгостріше запитання до обласної влади.



### ВІДКРИТИЙ МІКРОФОН:

*Хто може взяти опіку над дитиною-сиротою? Як обласна влада та держава підтримують дітей-сиріт і родини, які ними опікуються?*

Відає головний спеціаліст служби у справах дітей облдержадміністрації Інна ЧАПЛІНА.

Закон визначає, що переважне право на опіку мають родичі дитини: брат, сестра, тітка, дядько, бабуся, дідусь.

Люди, які не є кривими родичами, мають пройти навчання в обласному центрі соціальних служб. Усиновителем може бути як подружжя, так і людина, яка не перебуває в шлюбі. Є лише одна вимога: у цієї людини або родини повинен бути дохід на кожного члена сім'ї у розмірі не меншому за прожитковий мінімум. Довідку про доходи ми просимо надати за останні півроку.

Немає обмежень і за віком, окрім того, що різниця у віці між дитиною та всиновлювачем повинна бути не меншою за 15 років. Якщо, наприклад, 20-річна особа хоче всиновити дитину, вона може взяти малюка не старшого за 5 років. Сьогодні найактивніше беруть під опіку дітей подружжя віком від 30 до 40 років. Це люди, які вже мають життєвий досвід, статки, їм є, що передати дітям.

Зазвичай дітей всиновлюють або беруть під опіку сім'ї, у яких немає своїх дітей. Але буває й так, що після того, як

сім'я взяла прийомну дитину, вона нарешті народжує свою. У подружжя з'являється велика родина.

Держава сплачує дитячим будинкам сімейного типу та прийомним сім'ям на кожну дитину-сироту щомісяця 2 прожиткових мінімуми. Батьки-вихователі отримують зарплату. Якщо один із батьків-вихователів не працює, то також виплачуються відрахування до пенсійного фонду, а вихователям нараховують трудовий стаж.

Сім'ям, в яких діти перебувають під опікою, виплачується щомісяця лише 2 прожиткових мінімуми на кожну дитину-сироту або дитину, позбавлену батьківського піклування.

Сім'ї, які всиновили дитину, отримують одноразову соціальну допомогу, як при народженні дитини.

У прийомних сім'ях діти виховуються до 23 років. Якщо дитина навчається, вона отримує стипендію. Стипендія у таких дітей підвищена, але в різних вишах її розмір різний.

Після досягнення 16 років такі діти ставляться на квартирний облік, за змогою вони отримують квартири.

## СПІЛЬНІ БЛАГОДІЙНІ ФОНДИ

Одним із методів боротьби з поборами в школах стане легалізація батьківських комітетів і створення спільних благодійних фондів.

Про це йшлося під час спільної прес-конференції начальника управління дошкільної, позашкільної та загальної середньої освіти департаменту освіти і науки облдержадміністрації Валентини Середньої та голови Ради директорів шкіл Дніпропетровщини Віктора Міхненка.

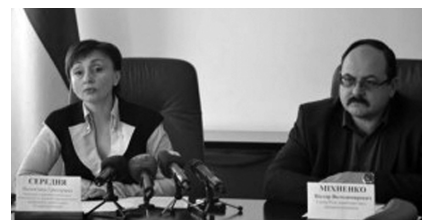
На запитання, хто саме має долучитися до фінансування навчальних закладів, законодавство України пропонує дві відповіді. З одного боку, «державна забезпечує доступність і безоплатність освіти». Водночас, навчальні заклади наразі недоотримують бюджетних коштів і мусять звертатися до батьківських комітетів, а далі починається фінансова плутанина.

«Бюджетний кодекс для більшості навчальних закладів, на жаль, передбачає статті видатків лише на оплату праці вчителів і персоналу школи, оплату енергоносіїв і комунальних послуг і видатки на харчування дітей-пільговиків і учнів 1-4-х класів. Таким чином, інші видатки формуються за наявності так званої дохідної частини – батьківських фондів. Щоб діяльність таких фондів стала прозорою, їх необхідно узаконити», – повідомила Валентина Середня.

Щоб легалізувати роботу батьківських комітетів, необхідно надати батькам можливість контролювати фінансові витрати школи, зокрема на проведення ремонтів у приміщеннях навчальних закладів.

Одним із закладів, які власними силами вирішують цю проблему, є Дніпропетровський навчально-виховний центр № 136 «Класична гімназія ім. Кирила і Мефодія – початкова школа – дошкільний навчальний заклад – валеологічний центр» (директор В.Б. Письменний). У закладі вже близько 10 років працює спеціальний фонд «Сприяння гімназійній освіті». Система доводить: використати готівкові операції з коштами і зробити прозорою роботу батьківських фондів можливо.

Фонд діє на таких засадах: щомісяця батьки переводять на банківський рахунок організації певну суму грошей. Визначеного ліміту немає, але, зазвичай, це 50-60 грн. Фонд накопичує кошти і може виділяти їх школі на різні потреби. Для отримання необхідної суми директор має надіслати до фонду спеціального листа, де зазначено, що саме і за якою ціною планується придбати. Сам очільник навчального закладу прямого доступу до грошей не має. Статистику видатків батьки можуть переглянути під час звітних конференцій.



Такий механізм роботи допомагає батькам відстежувати використання своїх фінансових внесків, а також знімає з учителів обов'язки касирів, адже система передбачає, перш за все, безготівковий розрахунок.

Подібна система функціонує також у Дніпропетровському ліцеї інформаційних технологій.

Та наразі такий метод може успішно реалізуватися у навчальних закладах великих міст. На цьому наголосив Віктор Міхненко. За його інформацією, це обумовлено розгашуванням мережі банківських установ, з якими батьківські фонди мають працювати без посередників. Він також додав, що до Ради директорів шкіл вже надійшли пропозиції про співпрацю від українських банків.

Ще однією особливістю дії механізму має бути добровільність батьківських внесків: жоден благодійний фонд не має права вимагати будь-яких коштів. У іншому разі організації можна інкримінувати хабарництво та здирикти. Про такі факти порушення законодавства слід повідомляти в органи управління освітою, зокрема до місцевих управлінь або безпосередньо до департаменту освіти і науки облдержадміністрації.

У зв'язку з тим, що робоча група Міністерства освіти і науки України, Державної інспекції навчальних закладів та широке коло працівників освіти і науки працюють над новою редакцією порядку державної атестації дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів, навчально-виховних комплексів та об'єднань, відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 26.09.2014 № 1/9-494

## ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ ВИЩЕЗАНАЧЕНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ПРИЗУПИНЕНО

Для навчальних закладів, які включені до графіку атестації у 2014 році та які вже підготували самооаналізи за чинними критеріями, а також тих, де була проведена атестаційна експертиза, процедура державної атестації триває.

## ОДИНАДЦЯТИКЛАСНИКИ ВІВЧАТИМУТЬ ІСТОРІЮ ПОДІЙ НА МАЙДАНІ ТА АТО



Новий параграф у шкільних підручниках має з'явитися вже навесні. Добірку необхідних інформаційно-методичних матеріалів підготують також і для вчителів.

«Обидва формати охоплюватимуть події Революції гідності, російсько-української війни, політичні процеси (президентські та парламентські вибори тощо).

Матеріали будуть доступні і в електронному, і в друкованому вигляді. Друковані матеріали будуть поширені серед загальноосвітніх навчальних закладів», – повідомляє Міністерство освіти і науки України.





Серед 143 учасників – представники ВНЗ, технікумів і коледжів. Відбіркові етапи першості тривали близько місяця. Журі оцінювало роботи конкурсантів за десятибальною шкалою. Експерти враховували актуальність, соціальну вагомість і професійність виконання роботи.

Церемонію вручення нагород стилізували під кінопремію «Оскар». До своїх нагород переможці йшли червоною доріжкою.



## КОНКУРС «СТУДЕНТ РОКУ-2014»

На Дніпропетровщині визначили 10 кращих представників вишів. 20 студентів стали лауреатами.

Призовий фонд цьогоріч складався з планшетів, смартфонів і дипломів.

«Цей конкурс дуже важливий, адже в ньому беруть участь студенти – безпосередні учасники усіх суспільних подій. Сьогодні свої заслужені нагороди отримують кращі серед кращих. Ми маємо зрозуміти, що сучасна молодь незаангажована, не закомплексована стереотипами. І коли такі люди прийдуть до влади, повірте, вони зроблять дуже багато. Тому майбутніх голів облдержадміністрацій та віце-прем'єрів необхідно шукати саме серед молоді», – сказав радник голови облдержадміністрації Борис Трейгерман.

Учасники змагалися у 10 номінаціях. Статус «Розумник року» отримала студентка Придніпровської державної академії будівництва та архітектури Анастасія Яковенко. За найгучніший «Інноваційний прорив року» нагороджена студентка Дніпропетровського державного технічного університету Анастасія Іскандарова. Лідерство в «Унікальній номінації» здобув студент Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету (ДДАЕУ) Андрій Нестерчук.

У номінації «Студентський засіб масової інформації» кращим визнали проект Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара «Гончар ТВ». Студенти цього вишу отримали ще три почесні звання: «Громадський діяч року» – Антон Клімкін, «Спортсмен року» – Андрій Говоров, «Волонтер року» – Дар'я Одегдалова. Титул «Митець року» виборола студентка Дніпропетровського театро-художнього коледжу Аліна Шакович. Переможцем у номінації «Художня самодіяльність» став представник Верхньодні-



провського коледжу ДДАЕУ Акім Пекунов. «Лідер студентського самоврядування» – студентка Українського державного хіміко-технологічного університету Кароліна Піроговська. Спеціальні нагороди у цій номінації отримали студентка ДДАЕУ Уляна Шумей та студентка Дніпропетровського державного технічного університету Вікторія Придатченко.

Нагороди вручали видатні діячі культури і науки, волонтери та громадські діячі Дніпропетровщини.

Підтримати переможців і лауреатів – своїх однокурсників – студенти прийшли загорнені у національні прапори.

Довідка. На Дніпропетровщині працюють 79 навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. Тут здобувають вищу освіту понад 150 тисяч студентів.

Першість «Студент року» відбувається третій рік поспіль. За цей час у студентському змаганні взяли участь майже 400 представників вишів області.



## СТИПЕНДІАТИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ



Стипендії отримали п'ятеро студентів Криворізького національного університету. По чотири відмінники-стипендіати навчаються в Національній металургійній академії України, Національному гірничому університеті та Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара. Ще шість стипендій мають студенти Українського державного хіміко-технологічного університету і Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. По два стипендіати – в Дніпропетровському державному технічному університеті та Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту імені академіка Всеволода Лазаряна. По одній стипендії мають відмінники Академії митної служби України та Дніпропетровської державної фінансової академії.

Серед представників коледжів і технікумів області матеріальне заохочення отримують студенти Дніпропетровського педагогічного коледжу ДНУ ім. О. Гончара, Гірничо-електромеханічного технікуму КНУ, Криворізького технікуму НМетАУ, Дніпропетровського транспортно-економічного коледжу, Жовтводського промислового коледжу ДНУ ім. О. Гончара, Дніпропетровського технікуму зварювання та електроніки імені Є.О. Патона, Дніпропетровського коледжу технологій та дизайну, Нікопольського технікуму НМетАУ, Придніпровського енергобудівного технікуму, Дніпропетровського коледжу фізичного виховання, Дніпропетровського енергетичного технікуму та Інгулецького технікуму КНУ.

Отримувати матеріальне заохочення стипендіати будуть протягом першого семестру цього навчального року. Щоб вибороти стипендію і на наступне півріччя, студентам необхідно скласти на відмінно чергову сесію.

## СТИПЕНДІАТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ



Протягом 2014-2015 н. р. у вишах III-IV рівнів акредитації матеріальне заохочення отримуватиме 21 відмінник. Ще 14 стипендій мають студенти коледжів і технікумів. Загалом цьогоріч іменні стипендії Верховної Ради отримуватиме 271 студент.

За підсумками літньої сесії матеріальне заохочення здобули четверо студентів Національного гірничого університету. По троє стипендіатів є у Національній металургійній академії України та Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара. Відзначили також особливі успіхи у навчанні студентів Українського державного хіміко-технологічного університету, Придніпровської державної академії будівництва та архітектури, Дніпропетровського державного технічного університету та Криворізького національного університету, Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка Всеволода Лазаряна, Академії митної служби України та Дніпропетровської державної фінансової академії.

Іменні стипендії здобули студенти дніпропетровських коледжів – індустріального, політехнічного, транспортно-економічного, технологій та дизайну, технолого-економічного; політехнічного коледжу КНУ, Новомосковського коледжу ДДАЕУ, Дніпропетровського економічного коледжу ДДТУ, Дніпропетровського металургійного коледжу, Жовтводського промислового коледжу ДНУ ім. О. Гончара, а також – Дніпропетровського індустріально-педагогічного технікуму, гірничо-електромеханічного технікуму КНУ та Криворізького коксохімічного технікуму НМетАУ.



## РЕКОРД УКРАЇНИ У НОМІНАЦІЇ «НАУКА І ТЕХНОЛОГІЇ»

Молоді вчені Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету разом зі спеціалістами ПАТ «Агро-Союз» розробили новий варіант деталі для сівалки. Вони замінили один із елементів спеціальної втулки з металу на полімерну основу.

Завдяки цьому механізм безупинно діяв майже півроку без ремонтів і регулярного технічного обслуговування: адже металеву запчастину потрібно змащувати й оглядати щодвадні, а нова полімерна деталь може працювати без жодних втручань місяцями.

Використання полімерної запчастини скорочує витрати на обслуговування машин мінімум на чверть, заощаджує від 3,5 до 5 % пального.

Експериментальну деталь експлуатували з весни і до кінця жовтня. Під час посівних робіт було оброблено 9179,5 га землі.

Завдяки цьому винаходу вчені встановили рекорд України на «Найбільшу площу, засіяну посівним комплексом без технічного обслуговування рухомих з'єднань».

## ДОНЕЦЬКИЙ ВИШ, ЯКИЙ «ПЕРЕЇХАВ» НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНУ, ОГОЛОСИВ ПРО ПОЧАТОК ВСТУПНОЇ КАМПАНІЇ



Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського розпочав прийом документів від абітурієнтів.

Вступити до лав студентів пропонують усім, хто не зміг цього зробити під час основної вступної кампанії. Донецький виш, який на початку листопада виїхав з підконтрольної бойовикам території, планує набрати майже тисячу студентів.

Внаслідок подій на Донбасі донецький виш не зміг розпочати вступну кампанію у запланований термін. Наразі університет економіки і торгівлі має понад тисячу місць ліцензійного обсягу. Зокрема, заклад готовий навчати близько 450 першокурсників на бюджетній основі.

У виші можна здобути освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавра», «Спеціаліста» і «Магістра». Передбачено прийом до аспірантури та на післядипломну освіту. Навчання відбувається за денною та заочною формою.

Вступники можуть обрати одну з понад 20 спеціальностей. Серед них: «Товарознавство та експертиза в митній справі», «Технології в ресторанному господарстві» та «Готельно-ресторанна справа». Ці фахові напрямки для Дніпропетровщини є унікальними.

Додаткова вступна кампанія у Донецькому національному університеті економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського триватиме з 18 до 24 листопада. Приймальна комісія працює на базі Криворізького державного економічного технікуму (м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13). Умови вступу майже не відрізняються від вступної кампанії-2014. Зарахування на навчання відбудеться 25 листопада.

Додаткова інформація за телефоном: (050) 5921493.



## БЛАГОДІЙНИЙ БАЛ-МАСКАРАД

На Дніпропетровщині благодійний бал-маскарад зібрав 10 тисяч гривень. Сертифікат на отримання коштів передали раднику голови облдержадміністрації, голові «Фонду оборони країни» Павлу Хазану. Гроші будуть використані на підтримку української армії.

Венеціанський бал-маскарад відбувся у гранд-холі культурно-ділового центру «Менора». Тут зібралися понад тисячу гостей – пишно вбранних, у яскравих масках. Концертна програма тривала майже 2 години.

У величому полонезі, вишуканих віденському та австрійському вальсах на паркеті поєдналися майже 200 танцю-

вальних пар. У концертній програмі були також виступи відомих в області вокалістів і музичних колективів. Гостей балу розважали ходулісти та міми.

Королем і королевою балу обрали студентів Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету Микиту Гаврилова та Владиславу Яковлеву. Разом із правом носити почесний титул протягом року вони отримали цінні подарунки.

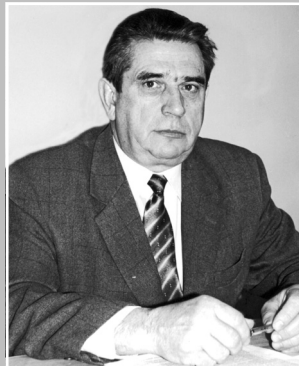
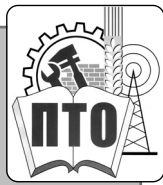
Бурхливими оваціями вітали і найактивніших учасників благодійного аукціону від Дніпропетровської обласної молодіжної ради, що тривав протягом трьох днів. Запрошення за найвищою ціною з аукціону придбали Маргарита Машталер, Ірина Любимова та Рита Руднева.





## Хроніка подій

## Професійно-технічна освіта



## Листопад

- 3-7** – консультування керівників ПТНЗ з питань організації роботи експериментальних лабораторій.
- 4** – майстер-клас для педагогічних працівників, які ведуть підготовку з професії «Перукар».
- 4** – школа методиста-початківця ПТНЗ.
- 5** – консультування ПТНЗ щодо проведення I та II етапів олімпіади із загальноосвітніх предметів (у режимі відеозв'язку).
- 5** – засідання Школи практичного психолога та соціального педагога ПТНЗ.
- 6** – навчально-практичний семінар «Організація професійного навчання робітників харчової промисловості за інноваційними виробничими технологіями».
- 6** – семінар-практикум відповідальних за освіту дорослих у ПТНЗ (у режимі відеозв'язку).
- 6-8** – тренінг для психологів-тренерів (третій рівень) «Практикум з написання корекційних і розвиткових програм».
- 6** – 58-а обласна спартакіада з баскетболу (півфінал, юнаки).
- 7** – семінар-практикум гірничо-металургійних професій ПТНЗ Кривого Рогу.
- 10-14** – Тиждень енергозбереження.
- 12** – семінар бібліотекарів «Участь бібліотеки у інформаційному забезпеченні навчально-виховного процесу» (у режимі відеозв'язку).
- 12** – переключка учнівських евоклубів до Міжнародного дня толерантності: «Я обираю європейські цінності».
- 13** – семінар для вихователів гуртожитків ПТНЗ (у режимі відеозв'язку).
- 13** – участь збірної команди ПТНЗ у фінальних змаганнях з баскетболу (дівчата).
- 14** – семінар старших майстрів ПТНЗ «Підходи до організації планування виробничої діяльності ПТНЗ на 2015 р.» (у режимі відеозв'язку).
- 18** – майстер-клас для викладачів фізики «Ефективний урок».
- 18-19** – участь у Всеукраїнській науково-практичній веб-конференції «Інноваційні технології при підготовці кваліфікованих робітників будівельної галузі» для педагогічних працівників ПТНЗ будівельного профілю.
- 19** – засідання клубу «Лідер» на тему: «Шляхи мирного розв'язання конфліктів у підлітковому середовищі». Тренінг «Вчимося бути толерантними».
- 19-28** – декада робітничих професій залізничного та автомобільного транспорту.
- 20** – семінар-тренінг викладачів іноземних мов «Формування в учнів комунікативної компетенції з професійним спрямуванням через види мовленнєвої діяльності» (практичне заняття).
- 20** – семінар педпрацівників галузей холодної обробки металів та автомобільного транспорту.
- 20** – майстер-клас для педагогічних працівників інформаційних технологій «Проектний метод навчання».
- 21** – семінар-практикум «Технічна творчість і раціоналізаторська діяльність учнів».
- 24** – участь у нараді керівників промислових підприємств, галузевих профспілок, базових ВНЗ, асоціації промисловців і підприємців у Дніпропетровську.
- 25** – засідання «круглого столу» лідерів учнівського самоврядування та класних керівників Дніпропетровського молодіжного округу: «Учнівське самоврядування – цілеспрямований виховний процес взаємодії учнів і педагогів у ПТНЗ».
- 25-26** – олімпіада з математики в он-лайн режимі.
- 25** – участь у роботі з групою представників Європейського Фонду освіти.
- 26** – семінар з профорієнтації бібліотекарів, викладачів інформаційних технологій, секретарів приймальних комісій (у режимі відеозв'язку).
- 27** – «Круглий стіл» «Соціальне партнерство на ринку праці – запорука ефективної реалізації міської Програми зайнятості населення на 2014-2015 рр.», Кривий Ріг (освітній проект «Соціальне партнерство в дії»).
- 27** – заняття Школи класного керівника (очна форма навчання).
- 28** – засідання Школи лідерів учнівського самоврядування «Лідер».
- 28** – участь НМЦ ПТО в «Круглому столі» «Громадська оцінка стану довкілля» президії Дніпропетровської обласної організації Українського товариства охорони природи.
- 28** – участь у «Круглому столі» на базі Інституту ПТО НАПН України «Педагогічні основи управління ПТНЗ у ринкових умовах».

**Віктор ВАСИЛИНЕНКО**, директор навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області

## НОВАЦІЇ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У рамках впровадження нового Закону «Про вищу освіту» в Україні має з'явитися нова система професійної освіти. Зміни відбудуться в роботі вишів I-II рівнів акредитації та навчальних закладів нинішньої професійно-технічної освіти.

Як саме має відбуватися перекаліфікація навчальних закладів і до яких труднощів необхідно готуватися при переході з однієї системи в іншу, визначатимуть експерти Європейського фонду освіти за методикою ЄФО «Прогнозування впливу реформ у галузі професійної освіти і підготовки – PRIME».

Пілотними регіонами програми Фонду обрано Дніпропетровську та Вінницьку області.

Директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації Олександр Демчик повідомив: «Новий закон «Про вищу освіту» визначає нові завдання для технікумів. Вони мають вибір: стати структурними підрозділами вишів, закладом професійної освіти або об'єднатися з іншими навчальними закладами. Який із цих варіантів найдієвіший – ми визначатимемо разом з експертами Європейського фонду освіти. Нова система професійної освіти не вимагатиме закриття навчальних закладів, лише їх реорганізації».

Очікується, що нова проєвропейська система навчання складатиметься з двох рівнів: «Кваліфікований робітник» і «Молодший бакалавр».

За інформацією національного експерта ЄФО Олени Локшиної, методика «PRIME» передбачає два етапи. Під час першого – відбудеться моніторинг ситуації у професійно-технічній освіті, а також у вишах I-II рівнів акредитації. Після цього європейські експерти нададуть їм відповідну оцінку та запропонують шляхи подальшого розвитку.

Перші напрацювання мають з'явитися вже влітку 2015 року. Результати будуть розглядатися в Міністерстві освіти і науки України.

Щоб розрахувати усі можливі перспективи та ризики створення нової системи професійної освіти, до Дніпропетровщини прибули експерти Європейського фонду освіти: представник Єстонського кваліфікаційного агентства Олав Аарна, а також представники Міністерства освіти і науки України.

25 листопада фахівці провели змістовну нараду з директорами коледжів і технікумів області. Наступного дня експерти ознайомилися з роботою таких закладів: Дніпропетровський технікум залізничного транспорту, Вище професійне училище № 17, Дніпропетровський центр професійної освіти Дніпропетровського індустріального коледжу, Дніпропетровський коледж економіки та бізнесу при ДНУ ім. О. Гончара, Дніпропетровський професійний залізничний ліцей та



ЦЕНТР ОСВІТИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Дніпропетровський індустріальний коледж.

**Довідка.** Методологія «PRIME» використовується в Європі для аналізу можливих ризиків і наслідків реформ у різних сферах, зокрема й у галузі освіти. Робота системи передбачає чотири основні ланки: визначення проблеми, аналіз, визначення мети, визначення можливих шляхів вирішення.

Це вже третій проєкт обласного департаменту освіти і науки з Європейським фондом освіти. Спільну діяльність розпочали ще у 2012 році. Тоді задля створення дієвого механізму працевлаштування були анкетовані близько 400 підприємств Дніпропетровщини і 130 обласних профтехучилищ.

Другим масштабним проєктом став «Туринський процес». Завдяки високому рівню підготовки, який Дніпропетровщина презентувала на одній із підсумкових конференцій цього проєкту, область стала пілотним регіоном програми ЄФО «PRIME».

Декада робітничих професій залізничного та автомобільного транспорту проводилася на базі Дніпропетровського професійного залізничного ліцею під гаслом:

## «РОБІТНИЧА ПРОФЕСІЯ – ПЛАТФОРМА КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ»

ДПЗЛ – єдиний профільний професійно-технічний заклад з підготовки кваліфікованих робітників залізничного транспорту Дніпропетровщини з професій «Машиніст електровоза», «Машиніст тепловоза», «Слюсар з ремонту рухомого складу», «Провідник пасажирського вагона», «Контролер-касир», «Касир квитковий».

Учасниками заходу були вищі навчальні заклади області, Дніпропетровське обласне об'єднання профспілок, Федерація об'єднань роботодавців Дніпропетровщини.

Понад 200 учнів із 14 шкіл лівобережжя Дніпропетровська ознайомилися з навчально-виробничим процесом в реальному часі як в кабінетах спецпредметів, лабораторіях, тренажерах, так і в майстернях виробничого навчання. Особливу увагу підлітків привернула лабораторія-вагон, де відшліфують свої уміння і навички учні, які

здобувають професії провідника, контролера-касира та слюсаря з ремонту рухомого складу. Зацікавила гостей виставка фотографій ліцеїстів «Я і моя професія», «Виробничка практика на підприємстві», «Наші спортивні досягнення». Учні отримали консультації практичних психологів, спеціалістів навчальних закладів, центру зайнятості щодо вибору професій.

Ліцеїсти продемонстрували свої спортивні досягнення в новому спортивному залі, оснащеному боксерським рингом і тренажерним залом.

Перед учасниками свята виступила агітбригада «Железний екіпаж», учасники якої в училищному конкурсі агітбригад виграли право у 2014-2015 н. р. презентувати свій заклад і професію.

На базі **Криворізького професійного транспортно-металургійного ліцею**

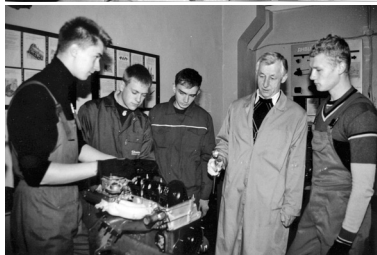
відбувся міський підсумковий захід в рамках декади робітничих професій залізничного та автомобільного транспорту за участю понад 110 учнів загальноосвітніх шкіл Кривого Рогу, їхніх батьків, представників підприємств-замовників кадрів, Центру зайнятості, випускників ліцею, Криворізького професійного гірничо-металургійного ліцею та телебачення «Криворіжжя».

Учні відвідали майстерні, кабінети, лабораторії; побували на майстер-класах із професій «Слюсар з ремонту автомобілів»; переглянули виступи колективів художньої самодіяльності та агітбригади.

Профільні ліцеї представили технічну творчість, відеопрезентації професій ПТНЗ, рекламну продукцію. Особливо зацікавили школярів діючі моделі, макети, стенди, виготовлені учнями, які беруть участь у науково-дослідницькій діяльності.

Бажаємо всім учасникам декади отримати корисну інформацію, досвід і впевненість у професійному виборі.

**Неоніла ЗОУЛЯ**, директор Криворізького ММЦ ПТО



## «Здивуймо світ талантами своїми!»

У Дніпропетровському багатопрофільному регіональному центрі профтехосвіти (колишній ДНВЦ № 2) відкрили двері для всіх, хто бажає здобути робітничий фах, мріє стати справжнім майстром.

Директор закладу Віктор Маркович Криволюб – ветеран праці, заслужений працівник ПТО України запросив на навчання з 2015 року учнів 9-х, 11-х класів шкіл Бабушкінського, Красногвардійського і Кіровського районів Дніпропетровська.

Ветерани праці Олександр Федорович Моїсєєв і Лариса Михайлівна Черниш ознайомили учнів з історією Центру, з його традиціями, досягненнями випускників, які працюють сьогодні на підприємствах області та за її межами.

Майбутні слюсарі з ремонту автомобілів, кухарі, пекарі-кондитери продемонстрували свої уміння та навички, майстерність фахівців, які потрібні на ринку праці.

Окрасою свята стало розмаїття витворів, зроблених учнівською молоддю та їхніми наставниками. Гідами чудової різнобарвної виставки стали майстри виробничого навчання.

Школярі та члени журі були у захваті від виробів юних майстрів. І, певно ж, багато хто з них замислився: «Тут є чому навчитися...».

Святковий настрій підтримала агітбригада «Ми – креативу діти». Усіх присутніх пригостили пахучими пірижками та чаєм.

**Елеонора ГУТКІНА**, педагог-координатор. **Світлани Василя ЧУМАКА**





## ПІДВИЩЕННЯ ФАХОВОГО РІВНЯ

За даними моніторингу стану вивчення іноземних мов і результатами зовнішнього незалежного оцінювання, вчителі мають нагальну потребу в підвищенні свого фахового рівня через участь у міжнародних проєктах, програмах і курсах.

На базі Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти 8-12 листопада відбувся тижневий семінар для вчителів німецької мови, які після завершення навчання активно долучатимуться до участі в різноманітних заходах: семінарах, курсах, засі-

даннях методичних об'єднань, передаючи колегам свій досвід.

Цей захід організовано спільно з Гете-Інститутом в Україні. Презентовано три основні теми: «Країнознавчий аспект на занятті німецької мови», «Особливості планувань занять», «Підготовка учнів до іспитів на рівнях А1-А2».

На заняттях учасники мали змогу ознайомитися з новітніми формами роботи, з труднощами, проблемами та шляхами їх вирішення. Практичні завдання спряли закріпленню усних, письмових і лінгвокраїнознавчих знань, а практичні поради сприятимуть викладанню граматичного, лексичного, фонетичного матеріалу тощо. Вчителі також отримали роздаткові матеріали, які не лише прикрасять кабінет, але й зроблять уроки німецької мови цікавішими.

Сертифікат учасника семінару є підставою для зарахування годин фахової підготовки під час проходження планових курсів в інституті післядипломної педагогічної освіти.

**Марія АЛУЄВА, завідувач навчально-методичної лабораторії іноземних мов ДОППО**



## БЕЗПЕРЕРВНА КРЕАТИВНА ОСВІТА

18 листопада 2014 р. Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти за підтримки Науково-методичного центру інтеграції змісту освіти Інституту педагогіки Академії педагогічних наук України, лабораторії інтеграції змісту освіти, Департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації провів Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми безпе-

*рервної освіти вчителів природничо-математичного циклу дисциплін: досвід, інновації».*

Захід мав презентувати кращий інноваційний досвід упровадження безперервної креативної освіти в навчальних закладах країни, сприяти вивченню та аналізу сучасних передових технологій розвитку творчої особистості.

Науковці ВНЗ, інспектори-методисти, які курують викладання природничо-математичних дис-

циплін і трудового навчання, керівники ЗНЗ, керівники методичних об'єднань вчителів і творчі вчителі природничо-математичних дисциплін, трудового навчання працювали у секціях: Методологічні проблеми сучасної післядипломної педагогічної освіти (безперервної) вчителів. Створення єдиного інформаційного освітнього простору як середовища для забезпечення безперервної освіти вчителів. Інноваційна діяль-

ність методичних служб відділів освіти як фактор розвитку професійної компетентності вчителів природничо-математичного циклу. Психолого-педагогічний супровід професійного вдосконалення вчителя в міжкурсовий період як провідна потреба до навчання впродовж життя.

**Людмила ЗЛАМАНЮК, завідувач кафедри природничої освіти, кандидат педагогічних наук, доцент**

## СІМ'Я ЯК ЦІННІСТЬ ОСОБИСТОСТІ

*Сім'я – одна із найважливіших сфер самореалізації особистості. Саме в ній формується майбутнє людини та людства. Щаслива родина – це простір любові, що якісно трансформується, збільшується з часом. Діти в такій родині отримують досвід стосунків між чоловіком і жінкою, сповнених взаємоповаги, любові, відвертості, душевної теплоти.*

Пошана і любов до батька та матері, дідуся та бабусі, родичів – одна з умов формування повноцінної особистості. Тому слід спрямувати зусилля на необхідність постійного саморозвитку для створення щасливої сім'ї в майбутньому, а не на прагнення змінити щось у батьківській родині.

Сучасний світ змінюється швидко, змінюються й вимоги до людини. Саме щаслива сім'я дає можливість чоловікам і жінкам розвиватися, бути гармонійними, самодостатніми, реалізованими в суспільстві й допомагати в цьому іншим.

У вересні-грудні відбувалось вивчення тематичного питання: «Сім'я як цінність особистості», у якому взяли участь Дніпропетровськ, Кривий Ріг, Марганець, Павлоград, Нікополь, Новомосковськ, Апостолівський, Верхньодніпровський, Широківський, Васильківський, Софіївський, П'ятихатський, Криничанський, Новомосковський райони.

Досвід роботи свідчить, що є потреба в кардинальних змінах у вирішенні проблем родини. Традиції і звичаї кожної сім'ї творчо трансформують національну культуру. Відроди-



ти в сімейному житті народні звичаї – серцевину сімейно-побутової культури, потужний виховний потенціал, дотримуватися заповітів батьків і роду: берегти рідну мову, жити за принципами народної моралі, краси – одне з найважливіших завдань батьків, педагогів, громадськості.

Вивченню тематичного питання був присвячений Всеукраїнський семінар-практикум (що відбувся на базі ДОППО у жовтні), покликаний сприяти: продуктивності і якості роботи класних керівників, психологів, соціальних педагогів, вчителів для організації сімейного виховання у загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладах; створенню духовно-моральної основи, що базується на усвідомленні, прагненні людини жити радісним і щасливим життям, ефективно розвиватися в шлюбі й у сім'ї, взаємодіючи при цьому з дітьми, батьками, родом; знайомству з мотивами і принципами створення сім'ї, побудованими на природній системі цінностей людини, які допоможуть ще у дошлюбний період закласти надійний фундамент родини.

**Людмила ШАБАЄВА, завідувач навчально-методичного відділу виховних технологій ДОППО**

## ВІДКРИТИЙ МІКРОФОН:

### «Як запобігти насильству в родині?»



**Відповідає заступник директора департаменту фізичної культури і спорту, сім'ї та молоді Дніпропетровської ОДА Лілія КОВАЛЬОВА:**

Профілактика має починатися з народження дитини. А вже насильство переростає в проблему тоді, коли дитина вже на підсвідомості моделює поведінку в своїй родині. Звідси – злочинність серед молоді.

Якщо вчитель помітив, що дитина з синцями, пригнічена, то він має повідомити про це дільничного. Якщо це побачив соціальний педагог, він також має відреагувати відповідним чином протягом 3-х днів. І тоді вони вже комісійно вирішують це питання.

В Дніпропетровській області є кризовий центр, де жертви насильства надається вся необхідна допомога: і юридична, і медична, і психологічна.

Також в Україні на законодавчому рівні передбачено корекційну програму для кривдників, мета

якої – показати, як без насильства можна вирішувати проблеми і зберегти сім'ю. Повторних проявів насильства після проходження програми на Дніпропетровщині не було.

Якщо людина відмовляється від участі в програмі, то настає адміністративна відповідальність – штраф. Далі можуть бути покарання у вигляді примусових робіт.

За 9 місяців 2014 року центри соціальних служб щоб запобігти насильству взяли на облік понад 20 тисяч сімей. Із них 9 тисяч сімей взято під соціальний супровід. 11 тис. родинам надаються окремі послуги.

Через проблему насильства щодо дитини на обліку перебуває 180 сімей, в яких 333 дитини. Під соціальний супровід взято 111 сімей.

## ДОППО ІНФОРМУЄ

### Листопад

6 – обласний семінар для методистів з бібліотечних фондів районних і міських відділів освіти «Організаційно-методична робота методичних кабінетів відділів освіти з упровадження інноваційно-комп'ютерних технологій у діяльність шкільних бібліотек».

17 – обласний семінар для керівників МО вчителів англійської мови «Формування соціокультурної компетенції на уроках англійської мови за допомогою добірки матеріалів «Word on the Street» на базі навчально-виховного комплексу № 57 Дніпропетровська (АНД район).

19 – обласний науково-методичний семінар для керівників міських методичних служб «Створення інформаційно-методичного середовища на основі мережевої взаємодії в умовах реформування освіти регіону» на базі НВК-ліцею № 10 Марганця.

20 – обласний семінар «Формування ключових компетенцій при вивченні німецької мови».

**Відділ креативної освіти та координації діяльності методичних установ провів**

курси-тренінги для керівників, які отримали сертифікати за програмою «Випереджаюча освіта для сталого розвитку», (для методистів управлiнь, відділів освіти та заступників директорів ЗНЗ):

11, 12, 25, 26 – «Використання соціальних сервісів для організації спільного навчання»; «Інформаційно-комунікативні компетенції сучасного вчителя»; «Ефективне використання колективного середовища Вікі»; «Технології вимірювання та оцінювання якості освіти».

12, 13, 26, 27 – захист курсових проєктів групи заступників директорів сільських і міських ЗНЗ.

26 – ДОППО спільно з Міським ліцеєм інформаційних технологій при ДНУ ім. О Гончара провів обласний науково-методичний семінар-практикум «Інноваційні комп'ютерні технології при підготовці школярами науково-дослідницьких робіт українознавчого змісту».

26 – обласний навчально-методичний семінар для керівників районних (міських) методичних об'єднань вчителів інтегрованих курсів «Художня культура» та «Мистецтво» «Формування естетичної культури учнів на засадах синтезу різноманітних видів художньої творчості» на базі Павлоградської СЗШ № 15.

27 – обласний семінар для вчителів літератури, світової літератури «Формування полікультурної компетенції учня засобами предметів філологічного циклу» на базі Новомосковського району.

**Григорій ДРАГУНОВ, завідувач навчально-методичного відділу організаційно-педагогічних заходів**



«Місце для проведення конкурсу вибрано невідповідно, адже Дніпропетровщина має неофіційний статус фінансової столиці України. У цій першості змагатимуться команди-представники західних, південних, центральних і східних регіонів України, зокрема й команда з Донеччини. Це ще одне свідчення єдності нашої країни. Під час глобальної економічної рецесії молодь готова докласти зусиль у боротьбі з фінансовою кризою.

У цьому турнірі немає переможців. Вагомим здобутком є сам факт участі у такому заході. Фінансова грамотність для кожної людини – це шанс убезпечитися від різних економічних пасток. Фінансова грамотність для населення – це чіткий та злагоджений механізм роботи економіки країни», – зазначив на відкритті турніру директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації **Олександр Демчик**.

Вітали юних знавців фінансової грамотності ініціатори й організатори проекту: **Тамара Смовженко** – ректор Університету банківської справи Національного банку України, **Олена Рогожа** – заступник начальника Управління НБУ в Дніпропетровській області, **Анатолій Задоя** – голова журі турніру, перший проректор, завідувач кафедри міжнародної економіки та економічної теорії університету ім. А. Нобеля.

За словами Тамари Смовженко, автора ідеї проведення цих змагань, одного з авторів першого підручника з фінансової грамотності, турнір є втіленням мрії команди людей, котрі ще два роки тому створювали проект «Фінансова грамотність» в

## ПЕРШИЙ В УКРАЇНІ ТУРНІР СЕРЕД ШКОЛЯРІВ «ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ»

ВІДБУВСЯ 13-15 ЛИСТОПАДА НА БАЗІ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

Ініціаторами проекту стали Університет банківської справи НБУ за підтримки Національного банку України. У змаганні взяли участь 14 шкільних збірних із Києва, Дніпропетровської, Миколаївської, Херсонської, Запорізької, Вінницької, Житомирської, Кіровоградської, Черкаської, Харківської, Київської, Сумської та Донецької областей. Усі учасники чемпіонату були слухачами спеціального навчального курсу «Фінансова грамотність».

Україні: «Ми починали із 13 шкіл, ста учнів; нині ж до проекту долучилися близько 1 тисячі шкіл з усіх регіонів України, двадцять тисяч школярів. Фінансова грамотність вкрай необхідна українцям, адже лише при правильному розумінні фінансової системи в державі можна її самому почуватися захищеною і знати яких змін вимагати від Уряду».

На сцені Палацу студентів Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля учасникам турніру запропонували провести жеребкування у досить незвичний спосіб: за допомогою Дерева знань... Саме так визначили порядок, за яким відбувалася гра – два дні у три кола (бої першого туру, півфінал, фінал).

У цій дебатній грі школярі спробували вирішити ті проблеми, над якими зараз дискутують і гаряче сперечаються досвідчені фінансисти...

У дебатних «боях» розглядали 20 питань щодо податкової системи, фінансових видатків, банківської справи та фондового ринку України, зокрема: «Які причини та наслідки зміни курсу валюти для економіки та населення?», «Що таке фінансова безпека та які можливі шляхи її забезпечення?», «У чому важливість сплати податків для суспільства?», «Що таке фінансова безпека та які можливі шляхи її забезпечення?», «Вплив фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. на банківську систему України» тощо.

Усі команди мали змогу показати не тільки рівень знань з фінансової грамотності, здобутих під час вивчення шкільних експериментальних курсів, але й навички проведення наукової дискусії та вміння працювати у команді.

Перемогу вибороли представники Сумської області. На II місці команда Харківщини. III місце поділили збірні Донеччини та Київщини.

Були також нагороди за толерантність, вміння вести дискусію, за кмітливість і креативність, а також персональні відзнаки від кафедри університету ім. А. Нобеля.

Обидві наші команди: фінансово-економічного ліцею та школи № 16 Дніпропетровська – отримали спеціальні відзнаки фестивалю та персональні сертифікати.

Переможцям турніру, а також тим, хто виявив у змаганнях високі результати, організатори вручили чимало подарунків, зокрема – сертифікати на знижки при навчанні у Дніпропетровському університеті імені Альфреда Нобеля та Національному університету банківської справи, «золоті» медалі від Нацбанку, спеціальні кубки, книги, призові сертифікати на

екскурсії до найкращих музеїв Києва, Харкова, Дніпропетровська та запрошення на екскурсію до культурно-ділового центру «Менора».

Особливою нагородою турніру стали унікальні дерев'яні флешки, оздоблені петриківським розписом.

**Довідка:** Турнір відбувається у рамках дослідно-експериментального освітнього проекту з підвищення рівня фінансової грамотності української молоді, який втілює Університет банківської справи НБУ за підтримки Національного банку України та програми розвитку фінансового сектору USAID/FINREP.

Проект започаткований 2012 року. Науковці УБС НБУ розробили програму і комплекти навчально-методичних матеріалів з дисципліни «Фінансова грамотність» (посібник для вчителя, учня та робочий зошит з фінансової грамотності, підручник, а також електронний посібник), які отримали гриф МОНУ.

Курс введений як дисципліна за вибором до навчальних планів загальноосвітніх закладів. Уже майже 800 шкіл з усіх областей України викладають «Фінансову грамотність» старшокласникам.

Сьогодні фахівці Університету проводять моніторинг та аналіз результатів викладання курсу.

Спільно з департаментом освіти і науки Інституту інноваційних технологій та змісту освіти МОНУ проведено 27 тренінгів, семінарів, «круглих столів» для підготовки тренерів з курсу «Фінансова грамотність» в усіх регіонах України, а також інтерактивні заняття з фінансової грамотності у 47 таборах 15 регіонів України.



У фінальному етапі інтелектуальних змагань брали участь 15 команд із 9 регіонів України.

Учні 8-11-х класів, – а їх було майже 70 – змагалися в «хімічних боях» і виявили високий рівень наукового обґрунтування та ведення дискусії.

Задачі для турніру не мали остаточного й однозначного рішення, що передбачало величезну різноманітність підходів.

Оцінювали наукові здобутки юних хіміків вчені й викладачі провідних вищих навчальних закладів України, серед яких – відомі автори підручників з хімії та біології (О.В. Григорович, В.Г. Пивоваренко, Р.В. Шаламов та ін.), науковці, аспіранти, студенти, вчителі.

Нашу область представляла команда Дніпропетровського обласного медичного ліцею-інтернату «Дніпро» під керівництвом вчителя хімії О.В. Роман і наукового консультанта доцента ДМА Т.О. Журавель. Це одинадцятикласники Ілля Власов, Євгенія Островська, Дар'я Шевченко, а також десятикласники Дар'я Аміс і Кирило Корсун.

Голова оргкомітету, директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації **Олександр Ігорович Демчик** висловив вітальне слово. Привітав і побажав успіхів учасникам турніру **Олексій Владиславович Григорович**, голова журі турніру, кандидат хімічних наук, старший науковий співробітник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.

Урочисто відкрила турнір яскрава концертна програма, яку підготували учні медичного ліцею. Під час жеребкування, що відбулося як демонстраційна олімпіада, запропонували 5 різних завдань у вигляді малюнків, схем, хімічних ребусів,

## 29 жовтня на базі Дніпропетровського обласного медичного ліцею-інтернату «Дніпро» відбувся XXII ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ТУРНІР ЮНИХ ХІМІКІВ

відеороликів експериментів, щоб перевірити насамперед хімічний світогляд, а не спеціальні поглиблені знання. Наприклад: порівняти способи очищення води у Львові та Києві. Відповіді учасників турніру виявили рівень їхньої ерудиції та допомогли сформуванню схеми чвертьфінальних відбіркових боїв. Протягом 2 днів у кожній з команд за умовами турніру була можливість почергово змагатися з усіма іншими.

Командам задалегідь пропонувалися 15 проблемних завдань, на які мали протягом якнайменш 5 місяців знайти вирішення: «Природодемонстрація», «Перші тридцять», «Неприродний природний газ», «Фізичні методи дослідження», «Ігри з рукавичками», «Промінь світла у темному царстві», «Космічна атмосфера», «Надпровідний розчин», «Срібне дзеркало», «Антизапиріач», «Майже хромова суміш», «Незвичайний звук», «Що написано пером...», «Кислотність», «Diels versus Alder (Реакція Дільса-Альдера)».

Кожен бій починався з конкурсу капітанів – як бліц-опитування на різні теми: «Наведіть приклади органічних речовин, які за нормальних умов перебувають у рідкому стані», «Наведіть назви металічних елементів», «Наведіть приклади неорганічних рідин», «Наведіть назви хімічних елементів, які названі на честь географічних об'єктів», «На-

ведіть назви іменних реактивів» тощо. За результатами – розподіляли ролі між командами-учасницями.

На кожному етапі у «хімічних боях» брали участь по три команди. Кожна команда була в ролі Доповідача, який доповідає суть і пропонує свою модель розв'язання задачі, Оponenta, який висловлює критичні зауваження до доповіді, та Рецензента, який стисло оцінює роботу Доповідача та Оponenta. Найголовніше, що ані Оponent, ані Рецензент не можуть нав'язувати Доповідачу свою модель вирішення конкретної задачі. Бали нараховували за трьома критеріями: виконання своєї ролі (доповідь, опонування, рецензування), участь в обговоренні та культура мовлення.

Два дні відбіркових боїв пройшли жваво, у теплій дружній обстановці. Всі учасники були задоволені, натхненні, усміхнені та щасливі, незважаючи на втому.

У півфіналі брали участь 9 команд: «Збірна команда Харкова», «Харківська гімназія № 47», «Харків 149», «Chemistry is fun», Харків; «ЛФМЛ» і «Полтнінник» зі Львова; «Erfolg» – школа № 9, Одеса; «Ліцей при ДонНУ», Донецьк; «Дніпро», Дніпропетровськ. Дипломи третього ступеня отримали 8 команд.

За Дипломи першого та другого ступенів боролися 4 команди. Конкурс капітанів склався з двох частин.

По-перше, – відгадати речовини за їхніми кольоровими реакціями.

По-друге, – під час конкурсу «Своя гра» відповісти на запитання із шести категорій та вартістю питань, які капітани вибирали почергово. За кожну правильну відповідь – відповідна кількість балів, а за неправильну – знімались бали, рівні вартості питання. Цього разу були запропоновані такі теми: «Відомі полімери», «Знакові числа», «Ліки», «Елементарна асоціація», «Хімія та мистецтво», «Харчові

домішки». За результатами цих двох змагань були розподілені ролі між командами.

Вів фінальний бій найкращий ведучий XXII Всеукраїнського турніру юних хіміків – Олександр Юрійович Мацаков.

Із 10 завдань кожна команда вибирала по дві задачі, а під час фінального бою доповідала одну з них, а саме:

«Не первинний, а вторинний». Відомо, що відновлення багатоатомних спиртів, наприклад, гліцеролу й вуглеводів, відбувається переважно по первинним гідроксильним групам. Як досягти, щоб відновлювались вторинні спирти? Поясніть селективність запропонованого процесу (збірна Харкова).

«007». Вам запропонували взяти участь у конкурсі на посаду хіміка-консультанта Служби зовнішньої розвідки України. Підготуйте звіт, який містить пропозиції щодо використання передових хімічних технологій, придатний для використання в роботі таємних агентів (Львівський фізико-математичний ліцей).

«Нове ракетне паливо». Найпопулярніший твердодопаливний ракетний окисник – амоній перхлорат має великі недоліки в застосуванні. Порівняйте його ефективність з ефективністю нещодавно запропонованого замінича – тетрагідроацетимідної кислоти (ТНАК:  $(\text{O}_2\text{N})_3\text{C}-\text{C}(\text{OH})=\text{N}-\text{NO}_2$ ). Запропонуйте суміш палива для ракетних двигунів на основі ТНАК і зручного відновника (Харківська гімназія № 47).

«Кольоровий дим». Демонстраційні досліди, під час яких утворюється «дим», – це одержання білого диму (амоній хлориду) або чорного (сажі). Обговорити можливість одержання кольорового «диму»,

утвореного індивідуальною речовиною під час реакції. Скільки кольорів або відтінків можна отримати? («Erfolg», Одеська школа № 9).

Усі команди виявили рівень підготовки, гідний фінального бою Всеукраїнського турніру.

Переможцями у командній першості стали: збірна Харкова (I місце); команди Львівського фізико-математичного ліцею, Одеської школи № 9 і Харківської гімназії № 47 (II місце); команди ДОМЛІ «Дніпро», СЗШ № 50 ім. А.С. Макаренка зі Львова, Харківського ліцею № 149, а також ліцею при Донецькому національному університеті (III місце).

Окремо відзначено найкращих доповідачів, опонентів і рецензентів зі Львова, Харкова, Одеси. III місце в особистому рейтингу посіла наша Євгенія Островська (Дніпропетровськ).

Усі команди (окрім фіналістів, яким треба було готуватися до вирішального бою) відвідали Національний заповідник «Хортниця» – унікальний природний та історичний комплекс, що є одним із семи чудес України.



ДОМЛІ «Дніпро» має великий досвід проведення заходів всеукраїнського та міжнародного рівнів, належну матеріальну базу. Роботу всього колективу, який очолює кандидат хімічних наук, доцент ДЗ «ДМА МОЗ України», заслужений працівник освіти України Тетяна Олексіївна Журавель, високо оцінили організатори та члени журі.

XXII Всеукраїнський турнір юних хіміків завершився, але ми з нетерпінням будемо чекати на наступні зустрічі з однодумцями та членами журі. Хоч це і був останній турнір для одинадцятикласників, у майбутньому вони зможуть бути тренерами команд і готувати їх до наступних змагань, яких, ми впевнені, буде ще багато.

**Олена РОМАН, учитель хімії, керівник команди ДОМЛІ «Дніпро»; Ілля ВЛАСОВ, учень 11-А класу, капітан команди**





## КУЛЬТУРА: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Провідні спеціалісти галузі культури Дніпропетровщини зустрілися в обласній універсальній науковій бібліотеці імені Первоучителя слов'янських Кирила і Мефодія, щоб обговорити загальноукраїнський проект «Культура-2025. Платформа для змін».

Цей проект має охопити всю країну і врахувати різні позиції та потреби галузі культури і громади. Розпочався він зі стратегічних сесій у Львові та Вінниці. На черзі – Запоріжжя, Харків, Одеса, Київ. Мета – знайти спільні та відмінні риси у роботі фахівців, які працюють у галузі культури, та у можливостях вирішення її проблем.

Обговорення проекту у Дніпропетровську почалися з доповіді «Культура – ключ до порозуміння і розвитку суспільства» доктора філософських наук, професора Київського національного університету імені Тараса Григоровича Шевченка та Національного університету «Києво-Могилянська Академія» Вахтанга Кебуладзе.

Учасники зустрічі в робочих групах обговорили питання законодавства, менеджменту, фінансування, комунікаційних зв'язків у культурі. З'ясували, які проблеми заважають культурі бути чинником сталого розвитку, які з проблем вдається вирішувати на місцевому рівні, а які потребують системних змін законодавства та адміністративних практик; як представники культури Дніпропетровщини бачать себе у загальнонаціональній культурній стратегії 2025, а також у чому полягає унікальність нашого регіону в галузі культури.

Плідні дебати, обмін ідеями та вільне спілкування допомогли учасникам дискусії сформулювати пропозиції до основних напрямків стратегічного плану розвитку культури.

## НОБЕЛІВСЬКИЙ ЛАУРЕАТ – ГІСТЬ НАШОГО ВНЗ

ВПЕРШЕ В УКРАЇНІ!

Гість Університету ім. Альфреда Нобеля – лауреат Нобелівської премії Хорхе Маріо Педро Варгас Льюса!

На запрошення Голови наглядової ради Благодійної організації «Міжнародний благодійний фонд «Планета Альфреда Нобеля» і Президента Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля Бориса Івановича Холода та за сприяння Посольства Королівства Іспанії в Україні 10-15 листопада 2014 р. Україну вперше відвідав Маріо Варгас Льюса, лауреат Нобелівської премії з літератури (2010 р.).

Під час короткого візиту до Дніпропетровська 12 листопада у меморіально-парковому комплексі «Планета Альфреда Нобеля» відбулася урочиста зустріч Льюси зі студентами, викладачами, школярами та численними небайдужими читачами, а також представниками українських і регіональних ЗМІ.

Автори ідеї створення єдиного в світі меморіального символу із зображеннями всіх нобелівських лауреатів Борис Холод та Євген Грошев представили Маріо Варгасу Льюсі медаль з його зображенням, розмі-



шену на символічній Земній кулі та вручили спеціально виготовлену для нього пам'ятну копію медалі. Натомість письменник залишив на мармуровій частині пам'ятника свій автограф, який одразу став частиною загальної композиції – і початком нової традиції...

«Наш університет названий ім'ям Альфреда Нобеля, людини, яка увійшла в істо-



Маріо Варгас Льюса: «Я не боюся приймати до вас в Україну. Навпаки, вона надихнула мене, тому що сьогодні саме тут йде боротьба за свободу і не лише України чи Європи, а всього світу»



рію як видатний винахідник і меценат, засновник найвідомішої в світі премії. Наш обов'язок – максимально сприяти поширенню нобелівських ідей і досягнень Нобелівських лауреатів в Україні й у світі...

Сьогодні особливий день у житті Університету: вперше ми приймаємо Нобелівського лауреата – людину, чий внесок у сучасну літературу, розвиток ідей гуманізму і демократії, справедливості та поваги до ЛЮДИНИ оцінена найвищою науковою нагородою сучасності! – сказав, відкриваючи урочистості, Борис Холод.

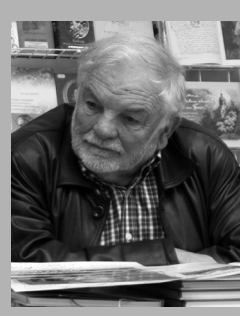
«Іноді, коли вручають Нобелівську премію з літератури, постає питання «Хто цей письменник?». Коли ж у 2010 році премію дали Маріо Льюсі, всі подумали: «Нарешті!», – сказав Херардо Бугайо Оттоне, Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Іспанія в Україні, представляючи гостя. (Посол з дружиною, консул Королівства Іспанія в Україні Віктор Мурсія Гарсон, а також торговельно-економічний аташе, керівник консульського відділу Консульства Перу в Україні Хуан Олівас Корнехо супроводжували Нобелівського лауреата під час візиту до Дніпропетровська).

В університеті імені Альфреда Нобеля відбулася змістовна зустріч гостя зі студентами і школярами у Залі Нобелівських лауреатів з економіки, який ледве вмістив усіх охочих.

У партнерських навчальних закладах – провідних школах і ліцеях Дніпропетровська і Дніпродзержинська – серед старшокласників відбулися навіть своєрідні «конкурси на краще запитання Льюсі», переможці яких разом з вчителями мали змогу почути відповіді від Нобелівського лауреата, сфотографуватися з ним та отримати автограф на українських виданнях його останніх за часом романів.

У Дніпропетровському Будинку мистецтв (вул. Філософська, 23) у рамках заходів до 200-річчя від дня народження Великого Кобзаря та Дня української писемності та мови презентовано книжку Володимира Платонова «Вершина духовного безсмертя». Вона присвячена альпіністам Дніпропетровщини, які встановили найвищий у світі пам'ятник Кобзарю, а також про найцікавіші пам'ятники Тарасові Шевченку у 35 країнах світу.

Учасникам заходу представили «Кобзар» Тараса Шевченка, виданий у 1914 році в Катеринославі, який є сімейною реліквією родини Онискевичів, а також вишитою обкладинкою до книг Т.Г. Шевченка, створені майстрами народного мистецтва Дніпропетровська.



## «ВЕРШИНА ДУХОВНОГО БЕЗСМЕРТЯ»

Так назвав свою нову книжку відомий в Україні та СНД журналіст і письменник Володимир Платонов, автор багатьох газетних і журнальних публікацій (зокрема в «Совершенно секретно», «Дзеркало тижня»/«Зеркало недели» та ін.), кількох документальних фільмів і телесеріалів («Южмаш» без грифа «Секретно», «Стартует «Днепр» тощо). Деякі з них отримали премії, нагороди, спеціальні призи. Його книжки «Людина-легенда Олександр Польш», «Янгель», «Макаров», «Важко бути першим», «Південне сузір'я», «Старе, нове, вічне» присвячені прославленим і рядовим творцям ракетно-космічної галузі, завдяки яким Дніпропетровськ став ракетною столицею України; видатним діячам і подвижникам краю, талановитим скульпторам, художникам, які прославили Придніпров'я. Жива і лаконічна мова, точність і простота у викладі найскладніших науково-виробничих проблем і колізій життя, гарний дизайн оформлення, величезна кількість фотографій сприяли тому, що ці видання стали безцінними документами епохи і миттєво розійшлися.

І ось – нова, чудово видана документальна книжка «Вершина духовного безсмертя». Вона присвячена темі, якої журналіст ще не торкався, – сходження на пік Шевченка, на одну з вершин Кавказу (4200 м). Їх було сім в різні роки – і здійснили ці сходження дніпропетровські альпіністи. Перше – в 1939 році, сьоме – 9 березня 2014, до 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка.

Володимир Платонов записав спогади і розповіді учасників, подав фотографії всіх семи експедицій, карти маршрутів, фото найславетніших гірських вершин у всій їхній могутній величі. Він розповів про історію Кабардино-Балкарії – прекрасного і суворого гірського краю на північних схилах Головного Кавказького хребта. Гори тут займають 60 відсотків території. Із семи «п'ятитисячників» Кавказу шість – в Кабардино-Балкарії. Серед них і Ельбрус – найвища вершина Кавказу і Європи. Край цей називають країною Прометей, адже за легендою саме тут був він прикутий до скелі.

На території Кабардино-Балкарії є й Пік Шевченка, що межує з піками Пушкіна і Руставелі. Імена трьох геніїв, трьох великих

гуманістів ніби уособлюють безсмертя Духа трьох народів...

Крім фотографій, спогадів і живих розповідей альпіністів, В. Платонов подає у своїй книжці багато цікавих фактів і подробиць. Завдяки цьому кожен главу читаєш як захопливий пізнавальний роман.

У розділі «Меморіали: від земного – до небесного» енциклопедично ерудований і допитливий автор зумів відправити своїх читачів на ще більшу висоту, ніж гори Кавказу. Людина, яка віддала понад сорок років своєї творчості ракетно-космічній галузі, не могла не розповісти, як ім'я Шевченка увічнено в космосі. На планеті Меркурій є кратер Шевченка (д = 137 км), а серед астероїдів – мала планета Кобзар (№ 2427), яку відкрив астроном Микола Черних у Кримській обсерваторії 20 грудня 1976 року.

Автор подав у своїй книзі копію унікального Сертифікату... Це документальне підтвердження того, що портрет Т.Г. Шевченка та його «Кобзар» перебували в космосі на борту космічного корабля США «Коламбія» з 10 листопада до 5 грудня 1997 року. Документ підписали всі шість астро-

навтів «Шатла», зокрема і перший космонавт незалежної України Леонід Каденюк.

Сюрпризом «Вершин духовного безсмертя» немає ліку! Розповівши, як альпіністи ще в 1964 році (під час другого сходження) встановили на вершині піку бюст Шевченка роботи скульптора Владислава Хромова, відлитий зі спеціальної ракетної сталі, журналіст оповідає історії інших пам'ятників, присвячених Т.Г. Шевченку. Від найпершого, ще дореволюційного (1881) – до недавнього, встановленого у Дніпропетровську. Пам'ятників майже півтори тисячі! Скульпторів із 35 країн світу надихнув на творчість український Прометей, полум'яний борець за свободу, співець усіх принижених і знедолених! Він мріяв про братерство всіх народів, і творці усього світу почули його Голос, і їхні Серця відгукнулися! Немає у світі іншого літератора, якого так увічнили нащадки в усьому світі!

В. Платонов розшукав і розмістив у книжці фотографії найцікавіших та найоригінальніших скульптур, дати відкриття пам'ятників та імена авторів. Серед безлічі монументів є той, який не може не привертнути уваги. Це пам'ятник, встановлений в Римі 1973 року. Скульптор Уго Мацей представив нашого Кобзаря в образі античного філософа, одягненого в тогу римського імператора. Чи є вагомий символ визнання?!

«Вершина духовного безсмертя» В.П. Платонова – це багаторівнева оповідь про нерозривний зв'язок духовної спадщини багатьох поколінь. Вони як альпіністи «йдуть в одній зв'язці», і піднімаються до вершин духовного безсмертя... Це нерозривна потрійна нитка, зіткана з божественного Духа, надісланого нам Вчора, Сьогодні і Завтра.

Людмила ЧЕРКАШИНА,  
заслужений працівник культури